

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Iacobi Lobbetii Leodiensis E Societate Iesv. Specvlvm
Ecclesiasticorvm, Ac Religiosorvm.**

Lobbet de Lanthin, Jacques

Leodii, 1640

2. Officium boni Pastoris. Vigilantia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47105](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47105)

gione firmiores, robustos atque adultos etiam foue,
ac recrea: sit, ut inquit Augustinus,

Sit amoris officium pascere Dominicum gregem, Tract.
Sicuti timoris fuit indicium negare Pastorem. 123.

Quod autem illud officium, & quam consummata perfectionis eâ, quâ solet eloquentiâ, persequitur; & ita Christi voce animarum Pastorem compellat. *Si diligis me, pasce oves meas, non te pascere cogita, sed oves meas: sicut meas pasce, non sicut tuas; gloriam meam in eis quære, non tuam; lucra mea, non tua.*

II. OFFICIUM BONI PASTORIS.

Vigilantia.

Celebrauit antiquitas nominatum illum Pastorem Argum, cui centum lumina cingebant caput: ea quamdiu fuere in suâ statione, & ipsi, & gregi fuit quàm optimè; at ubi coeperunt conuiuere somno, ubi sopiri, & claudi, tum verò cum Pastore, & ouibus actum quàm pessimè. Ita porrò illi Argo sopiti sunt oculi.

Eum fortè feriantem, ac vacuum à curis conuenit Mercurius, ac Venus: ille pro eâ qua erat eloquentiæ vi, blando sermone in aures, & animum illapsus, somnum ad sensus, ad oculos euocare cepit: Hæc autem suâ mollitiæ, solitiisque illecebris somnum excitauit magis, ac profundum soporem immisit: ubi ab illo clausi oculi, sopiti que

510 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
sensus omnes: tum verò Argus & caput, & vitam
amisit; ipsaque Venus præposterè vsa illius oculis,
eos abiecit in caudam pauonis, ijsque totam asper-
sit: sed ô grande à Venere nefas! ô ingens oculorum
vitium, qui prius eminèbant, & cœlum sideraque
spectabant, iam abijciuntur toti, & terram verrunt.

Hæc est fabella, & ingeniosum commentum
Poëtarum, quibus sic semper fuit fingendi licentia,
& opportunus in apologo ludus; è quo tamen
pauca ad mores traduci posse videntur.

Primum vigiles atque oculos esse debere Pa-
stres ante, & retrò, dextrâ, & sinistrâ.

Ante, vt futura longè ante prospiciant.

Retrò, vt præterita recolant, & ex ijs futura me-
tiri discant, atque expendere.

Dextrâ vero, vt in prosperis semper vigiles.

Sinistrâ, vt in aduersis semper intenti.

Quod autem à Mercurio, & Venere sopitur
Argus: innuit Pastores plerumque indormiscere ma-
lis consilijs; plerumque etiam conuiuere atque
obruui à Venere, à blanditijs molliculæ voluptatis,
cuius cantui, mellitisque voculis, dum plus æquo
indulgent, oculos, ac lumina, id est vim mentis, &
intelligentiæ, quæ officio Pastoralis inuigilare, quæ
cœlos atque æternitatem suspicere, & longè ante
prospicere debuit, amittunt, & quod inde prouum
est, in terram, hoc est, in luteas, abiectasque mundi
curas

curas, ac sollicitudines abijciuntur: iusto sane Dei vindicis iudicio, vt qui gregis oculus esse debuit, nectamen suo vitio fuit, eo malè sit orbus etiam in æternos annos.

Fuerunt olim in Apolloniâ oues Soli sacre, quas Herodot. l. 9. noctu viri fortunâ splendidi custodiebant.

Euenius aliquis suas de more vices agens in pecoris custodiâ, lupum ingredi in ouile, & sexaginta oues suâ incuriâ deuorari est passus, ex quo iudicio ciuitatis damnatus, & oculis orbatus est.

Si in humano foro adeò seuera in Euenium lata sententia, quæ erit in diuino? in quo non agetur de ouibus Soli, sed Deo sacris, de animabus quas cælo, & beatæ æternitati seruatas superi voluere: quid inquam, decernetur in eum Pastorem, cuius incuriâ æternum istæ perierint?

Vi, let ergo, & suâ maneat in statione quisquis eò dignitatis, ac officij vocatus est; sibi que multò potiori iure scriptam arbitretur eam legem, quæ olim viris principibus.

Non decet principem solidam dormire noctem.
Si principem non deceat ea somnolentia, qui muris tantum, & corporibus suorum inuigilat: multò minus Pastorem, qui subditorum salutem, & animas curat.

Et certè si summa, & infima, si cælum, & terram percurramus, dabunt illa Pastores, vnâque etiam vigilantes.

512 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
giles. Hos vniuersim regit, ac moderatur Deus, vt
Dominus, vt Pastor; & ille vigil.

Regi Nabuchodonosor in somnis olim obie-
cta Dei vindicis aliqua species.

*Dan. c. 4.
v. 10.* Videbam, inquit, in visione capitis mei super stra-
tum meum, & ecce vigil, & sanctus descendit de cœ-
lo. Vigil ille, vel Deus ipse fuit, vel vt nonnulli ma-
lunt, Angelus vnus aliquis, qui eius vices ageret:
*Pf. 110.
v. 4.* nec enim dormitabit, neque dormiet qui custodit
Israel. Vigilat ille ad iustorum custodiam, vigilat
ad pœnam impiorum, appello Ieremiæ fidem. Vi-
*Thren. c.
1. v. 14.* gilauit, inquit, iugum iniquitatum mearum in manu
eius: Hebraicè pupugit, stimulauit manum eius, vt
sua mole ac pondere velut graui iugo rebelle cœlo
caput opprimeret.

A summo Pastore, & ipsi Pastores, ac custodes
Angeli, & quidem vigiles, in quos D. Bernardus vo-
*Cant. c.
4. v. 3.* cat illa sponsæ verba: Inuenerunt me vigiles qui cu-
stodiebant ciuitatem. Benè tecum agitur, inquit, ô
Mater Ecclesia, benè tecum agitur in loco peregrina-
Serm. 77. tionis tuæ. Qui custodiunt te non dormitant, neq; dor-
miunt custodes tui, Angeli sancti, vigiles tui spiritus.

A Deo, & Angelis, qui puræ mentes, ad Chri-
stum descendo, in quo spiritus cum carne ama-
bili, stupendoque nexu coniungitur: & ille etiam
Pastor, adeoque vigil. D. Ioannes in alto mentis
excessu vidit aperiri cœlestes valuas, & patescere
immensa

immensa diuorum atria, in quibus Smaragdino throno affurgebat Dei sedes, quam curuo, & amœno arcu cingebat Iris, Solis filia, & humentis cœli miraculum magnum: tum deinde circumstabant viginti quatuor seniores, & animalia quatuor plena oculis ante, & retrò; quæ dum animo legit, ac contemplatur sedulus: ecce in conspectum venit & aliud cœli, terræque prodigium, de quo sic Vates. *Vidi, & ecce in medio throni, & quatuor animalium, & in medio seniorum agnum stantem habentem cornua septem, & oculos septem.* Erant & cornua composita, & innexa sibi, per modum, speciemque coronæ: singulisque cornibus infidebant oculi singuli, velut additæ gemmæ, noua que surgentis Ecclesiæ sidera.

*Apoc. c.
5. v. 6.*

Quis porrò sit Agnus? in luce est, ille videlicet qui pro nobis victima cecidit. At quæ corona? qui oculi? in nocte est illud, atque occulto.

Abbas Ioachim, pro eâ quâ fuit solertiâ, censuit cornua septem, & septem oculos indicare septem Episcopos Asiæ, ad quos Christi scriba Ioannes hanc suam pagellam dirigebar.

Dicuntur illi, & verò etiam sunt cornua, ab insito de superis robore, constantiâ, insignique fortitudine, quâ Christi peculium tuentur, & cum opus est, cornu feriunt.

Appellantur deinde, & re etiam ipsa sunt oculi, à

Tt

vigi-

514 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
vigilantiâ, cuius ij symbolum esse perhibentur. Eo-
dem spectant animalia quatuor plena oculis ante
& retrò, de quibus sua inter Doctores lis atque con-
tentio. Aureolo animalia quatuor ostendunt qua-
tuor sedes Patriarchales.

Leo est Ierosolymitana, ob ingens animi robur,
inuictamque constantiam, quam eo loci Apostoli
exhibuerunt. Vitulus est Antiochena, quæ ferè om-
nium prima fidei colla subiecit, iugumque Christi
admisit, adeò vt Antiochiæ primùm dicti sint
Christiani.

Homo Alexandrina ob viros doctissimos, quos
illa tulit, atque aluit. Ij fuere Origenes, Clemens,
Dydimus, Cyrillus, Athanasius, quos ea regio vel
Episcopus, vel Doctores amauit, atque suscepit.

Aquila denique Constantinopolitana, in quâ
vigerunt viri altissimæ cõtèplationis, & magno
orationis excessu instar Aquilæ sublimes: ij porro
extitère Chrysofostomus, Nazianzenus, alijque.

Et hos omnes orbi reddit, atque exhibet oculus,
Pastoralis vigilantia nota atque hieroglyphicum:
vt inde conficias gregis sui oculum esse Pastorem.

Quod si fortè arcana illius loci aliò vocari velis,
contendasque per animalia quatuor opportunius
intelligi quatuor Euangelistas, non ero à tuo sensu
alienus.

Sit Leo S. Marcus, quia Euangelicæ historiæ se-
riem

riem inceptit à clamore, & rugitu Ioannis, quasi Leonis alicuius in deserto.

Sit Vitulus S. Lucas, vel eo tantum quod initium petierit à Sacerdotio Zachariæ, cuius erat immortalis Deo victimas offerre.

Sit homo S. Mathæus, qui primam Euangelij sui pagellam humanâ Christi generatione signauit.

Sit Aquila S. Ioannes, qui cæteris altior eminere visus & coelos, ac sidera transcendere; atque in ipsam æterni Verbi diuinitatem elabi; à quâ stylum ducit, dum hæc sacris in pagellis notat. *In principio erat Verbum.*

Quod si in aliam sententiam inclines magis; credasque per animalia quatuor, veluti simbolo quodam altiore notari quatuor Ecclesiæ Doctores, nec in eo tibi ibo inficias.

Demus enim verò hominem esse D. Gregorium quia totus comis, urbanus, & ad omnem humanitatem fictus.

Concedamus Leonem esse S. Ambrosium, qui nec arma metuit, nec Cæsaris iras, minasque exhorruit, nec vllâ vi à Pastoralis officio potuit dimoueri.

Admittamus bouem esse laboriosum & solidum Hieronymum, qui Augustino iuuenili impetu exultanti, scripsit aliquando in hæc verba: *bos lassus fortius figit pedem.*

Denique fateamur Aquilam esse sublimem Augusti-

516 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,
gustinum: qui ingenij vi ac solertiâ tantum alios su-
perauit, quantum Aquila reliquum omne genus
volucrum transcendit. Verum vt hæc ex interpre-
tum, Doctorumque opinione dici posse conceda-
mus: at illud etiam nobis dari necessum est, eos
omnes & Pastores fuisse, & quod caput est, etiam
probè oculatos; & quia tales olim non fuerunt
Israëlis Pastores, hinc ea morum ac religionis incli-
natio, hinc tantum nefas, & ex eo iustæ Isaiaë quere-
læ, profundique gemitus, quos inter hæc insonuere

3. e. 56. v. 10. verba. *Speculatores eius cæci omnes, canes muti, non
valentes latrare, videntes vana, dormientes, &
25. Mo- amantes somnia. Cæci, inquit S. Gregorius, quia non
ral. c. 10. videbant opere, quod professione cernebant.*

Muti, & non valentes latrare: In Ecclesiâ, ceu
ouili Christi, sunt Pastores, quod in domo, & harâ
canes: hi lupos, illi hæreticos arcent, fugant, per-
dunt, nisi planè muti sint, & elingues, & vt antiquo
Prouerbio dici solet, *bouem habeant in linguâ.*

Erat antiquis nummus *Didrachmum* bouis ima-
gine insignitus, qui proinde vulgò bos dicebatur, ex
quo manauit illa paræmia: *bouem habet in linguâ,*
id est, pecuniâ corruptus silet; quod etiam non-
nullis Ecclesiæ Pastoribus vsu venit, quibus os, lin-
guamque prepedit vel magnatum gratia, fauor-
que; vel burfa improbè nummata, insignisque au-
ri, opumque cupido, à quâ desinunt esse, quod sunt,
Pastores,

Pastores, & canes; & muti redduntur vt boues. Longè aliter boni Præsules, *vigilant illi*, inquit D. Bernardus, *super gregem propter tria. Videlicet ad disciplinam, ad custodiam, ad preces: ad disciplinam, propter morum correctionem; ad custodiam, propter diabolicam suggestionem; ad preces, propter tentationum instantiam. In disciplinâ rigor est iustitiæ, in custodiâ spiritus consilij, in prece affectus compassionis.*

In Sententijs.

III. OFFICIUM BONI PASTORIS.

Oves potius amet, quam vellus.

Pro Præsuli, ac Pastori hæc cælo scripta lex est. Oves impensius amet quàm vellus: animas quærat, ac venetur, non honorum titulos, & dignitatis insignia: vt enim disertè D. Bernardus. *Sollicitudo officium Prælati est, non celsitudo.* Sed proh dolor! hoc quo viuimus æuo quamplurimi celsitudinem ambiunt, & operosè quærunt, sollicitudinem admittunt omninò pauci, fugiunt plerique omnes. Huiusce meæ assertionis authorem habeo, ac defensorem Bernardum, cuius eloquentiâ in primis delector.

In Sent.

Non omnes, inquit, sunt amici sponsi, quos hodie sponsa hinc inde assistere cernis. Rationem porro hanc subiicit: quia pauci admodum sunt, qui non quæ sua sunt, quærant ex omnibus caris eius. Diligunt munera, nec possunt pariter diligere Christum, quia manus dederunt Mammonæ. Intuere quomodo ince-

T t t 3

dant